

Помазан Д. Н.

ЕКОНОМІЧНА ПРИРОДА ПРИБУТКУ

Прибуток є головною метою та мотивом підприємницької діяльності. Він стає фактором удосконалення відносин власності та важливим інструментом переливання капіталів до галузей, що впроваджують науково-технічний прогрес.

Велику роль у розробці теорії прибутку відіграли представники класичної політичної економії В. Петі, А. Сміт, Д. Рікардо. Їх революційні погляди на природу прибутку стали науковим підґрунтям для формування нових сучасних концепцій теорій прибутку.

Прибуток є найбільш узагальнюючим показником фінансових результатів господарської діяльності підприємства і економіки загалом. Нині аналіз прибутку здійснюється на двох рівнях: мікроекономічному (рівень підприємства) і макроекономічному (рівень економіки), кожному з яких відповідає свій вид звітності, своя мета. Так, рівень підприємства дає змогу розглянути процес утворення прибутку, а макрорівень — показати місце прибутку в національному доході держави.

Прибуток не є сталою величиною, його величину зумовлено кількома чинниками:

- кількістю залучених коштів (що більше коштів вкладено у виробництво, то більші обсяги виробництва і більший прибуток);
- співвідношенням прибутку і витрат (прибутковістю капіталовкладень);
- рівнем технічного розвитку виробництва та його технологічними особливостями;
- швидкістю обороту капіталу;
- ринковою ціною на вироблену продукцію (коливання ціни приводить до коливання розміру прибутку; ціна, сформована на рівні витрат, виключає можливість отримання прибутку, тоді як ціна, що перевищує витрати, прямо впливає на його обсяг).

У конкурентній економіці прибуток виконує такі функції: розвитку виробництва; підготовки і перепідготовки кадрів, преміювання працівників; орієнтир доцільного розподілу ресурсів; стимулу виробництва, оскільки він спонукає підприємця до пошуку нових рішень у виробництві та реалізації продукції.

Виходячи з економічної природи прибутку, його розподіл є складовою частиною загальної системи розподілу сукупного суспільного продукту і чистого продукту. Прибуток має забезпечити підприємство власними

коштами для розширення виробничих фондів, стимулювати підвищення ефективності виробництва та формування централізованого грошового фонду.

Від досконалості форм і методів розподілу прибутку залежить зацікавленість підприємств та окремих працівників у постійному зростанні й удосконаленні виробництва та підвищенні його ефективності.

Робота виконана під керівництвом доц. кафедри менеджменту Баєвої О. І.